

Čovječanstvo i način na koji se hranimo, grijemo i financiramo naše društvo i gospodarstvo potiskuje prirodu i usluge o kojima ovisimo i koje nas održavaju – do samoga ruba, stoji u WWF-ovom Izveštaju o stanju planeta 2018. Danas objavljeno izvješće predstavlja ozbiljnu sliku utjecaja ljudskih aktivnosti na živi svijet, šume, oceane, rijeke i klimu u svijetu, naglašavajući da je ostalo još malo vremena te da je nužno da globalna zajednica čim prije zajednički preispita i redefinira kako cijenimo, štitimo i obnavljamo prirodu.

Izveštaj o stanju planeta 2018 predstavlja sveobuhvatan pregled stanja našeg prirodnog svijeta, dvadeset godina nakon svog prvog izdanja. „Znanost nam pokazuje surovu stvarnost naših šuma, oceana i rijeka koje su u našim rukama. Broj divljih vrsta i divljih mjesta općenito pokazatelj je našeg ogromnog utjecaja i pritiska na planet, kojim potkopavamo živu materiju koja nas sve podržava: prirodu i biološku raznolikost“, rekao je Marco Lambertini, generalni direktor WWF Internationala.

Indeks živućeg planeta, koji prati globalne trendove divljih vrsta, ukazuje na to da su populacije riba, ptica, sisavaca, vodozemaca i gmazova opale u prosjeku za 60 posto između 1970. i 2014. godine, koja je posljednja godina s dostupnim podacima. Glavne prijetnje vrstama identificirane u izvješću izravno su povezane s ljudskim aktivnostima, uključujući gubitak i degradaciju staništa i prekomjerno iskorištavanje divljeg svijeta.

„Statistike koje su nam dostupne upućuju na apsolutnu dominaciju čovjeka u odnosu na ostatak živog svijeta. Mi u Hrvatskoj koristimo resurse u vrijednosti gotovo dva planeta godišnje i to je zastrašujuće“, ističe Andrea Štefan iz WWF Adrije. „Moramo pronaći bolji način korištenja prirodnih resursa i dogovoriti kako možemo živjeti u skladu s prirodom o kojoj ovisimo. Da bismo to ostvarili, neophodno je da se čovječanstvo ujedini u istoj nakani – da spasimo prirodu i biološku raznolikost o kojoj ovisimo“.

Ljudska aktivnost potkopava sposobnost prirode da podrži čovječanstvo

Posljednjih desetljeća, ljudska aktivnost teško je utjecala na staništa i prirodne resurse o kojima ovisi čovječanstvo. Čak 20 posto Amazone je nestalo u samo 50 godina, kao i polovica koralja u svijetu u samo 30 godina.

Izveštaj o živom planetu 2018 se usredotočuje i na važnost i vrijednost prirode za zdravlje i dobrobit ljudi, kao i za dobrobit našeg društva i gospodarstva. Globalno, priroda pruža usluge vrijedne oko 125 bilijuna dolara godišnje, a također pomaže u osiguravanju svježeg zraka, čiste vode, hrane, energije, lijekova i drugih proizvoda i materijala. Svijet, međutim, nastavlja uzimati prirodu i njene usluge zdravo za gotovo, ne djelujući protiv ubrzavanja njezina gubitka.

U našoj regiji još nije alarmantno stanje

U našoj regiji stanje prirode nije u potpunosti alarmantno, no način javnog upravljanja

prirodnim resursima je katastrofalan te od dobre ideje često vodi do loše realizacije. Pristup informacijama nije osiguran (zadnji primjer je prijedlog Zakona o lovu u Hrvatskoj), savjetovanje s dionicima je površno, odnos onih koji imaju prava i onih koji odlučuju o tim pravima nije ravnopravan.

To nas dovodi do sljedećih činjenica:

- Manje od 5% živog svijeta su divlje vrste, dok 95% čine ljudi i domaće životinje, uglavnom za ljudsku prehranu. Kod nas su i ris i vuk u bliskoj povijesti bili gotovo u potpunosti istrebljeni dok jedino za medvjeda imamo kontinuirano pozitivan trend populacije.
- 82% slatkovodnih vrsta već je nestalo što ukazuje na kritično stanje vodenih ekosustava bez kojih nema ni čovjeka na Zemlji. U našem slučaju jednoj od 10 ribljih vrsta prijete nestanak zbog izgradnje (uglavnom nepotrebne) hidroenergetske infrastrukture. Trenutno postojeće male hidroelektrane diljem Zapadnog Balkana (ukupno skoro 90% svih hidroenergetskih postrojenja) doprinosi manje od 5% ukupnoj proizvodnji električne energije. Ne pomaže niti cijeli sustav poticaja u energetici koji omogućuje da se novac poreznih obveznika troši na uništavanje osnovnog resursa za život o čemu građani nemaju priliku odlučivati.
- 93% procijenjenih ribljih stokova u Sredozemlju je u prelovu, a u Jadranu situacija je vrlo slična.

Putokaz za djelovanje - za 2020. i šire

Želimo li izgraditi održivu budućnost za sve nas, dokazano je da se dvije agende - ona za okoliš i ona za ljudski razvoj - moraju uskladiti. Izveštaj o stanju planeta 2018. ističe mogućnosti kojima globalna zajednica može zaštititi i obnoviti prirodu već do 2020. godine, koja je kritična godina kada se očekuje da će čelnici preispitati napredak postignut na ciljevima održivog razvoja, Pariški sporazum te Konvenciju o biološkoj raznolikosti . WWF poziva svjetske čelnike, tvrtke i civilno društvo na razvijanje okvira za djelovanje i nakon 2020. Godine. Ovo je izuzetno važan trenutak za postavljanje temelja za hitan i neophodan "globalni sporazum za prirodu i ljude".

Izveštaj o stanju planeta 2018. je dvanaesto izdanje dvogodišnje svjetske publikacije WWF-a. Izvešće uključuje najnovije rezultate mjerene Indeksom o živućem planetu koji prati 16.704 populacije 4005 vrsta kralješnjaka od 1970. do 2014. godine.

Izvor: wwfadria.org